

Delavska Pravica

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Izhaja vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.—. ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrlet Din 10.—, za pol leta Din 20.—; za inozemstvo Din 7.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na upravo Delavske zbornice, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Stev. čekovnega računa 14.900

Potrebna skupnost

Današnja povojna gospodarska kriza, ki je v prvi vrsti po svojem kapitalističnem izvoru upropastila delavstvo, je zadnja leta občutno posegala tudi med kmete in obrtnike. Povsem razumljiv je ta razvoj. Saj gospodarska kriza ni nič drugega kot množenje kapitala v rokah poedincev iz najširših slojev človeštva. Industrija je stalno zniževala prejemke svojim delavcem, s tem pa je naraščal kapital lastnikom industrije. Pričela se je še tako zvana moderna racionalizacija, ki je stremela za tem, da postanejo obratni stroški industrije čim manjši. Upeljavala je stroje, ki so dvigali produkcijo in izrivali človeško silo iz industrije. Posledica je bila brezposelnost, pod katero ječijo danes milijoni ljudi. Upeljeval se je pod krinko racionalizacije med delavstvom dobro znani priganjaški sistem in poleg tega še verni odsev tega sistema — akord.

Povsem razumljiv je danes delavski položaj. Delavstvo je docela žrtev pravega kapitalističnega sistema v današnjem gospodarskem življenju. Toda, ko je delavec obubožal, sta naravno prišla za njim v gospodarsko krizo tudi kmet in obrtnik. Čeprav sta se ta dva stanova smatrala za nekaj višjega in v svoji usodni zmoti bližje industrijskim krogom kot pa delavstvu, dokazuje razvoj gospodarske krize, da je bilo to mnenje, izvirajoče iz nekakega napačnega, skoraj bi lahko rekli, razrednega ponosa, povsem usodno za nje, prav tako pa tudi za delavstvo, oziroma za delavnega človeka sploh. Če ni imel delavec potrebnih sredstev, da bi si nabavil kar je za povprečno življenje potreboval, sta gotovo to občutila kmet in tudi obrtnik. Kmet je nujno moral zniževati ceno svojim pridelkom, če jih je hotel prodati, ker jih delavec ni mogel kupovati. Prav tako je bilo z našim obrtnikom. Namesto novih oblek, čevljev in drugih svojih izdelkov, je moral vsled pomanjkanja denarja krpiti stare in še teh je večkrat primanjkovalo. In ne čudimo se končno velikemu razvoju industrije teh izdelkov bodisi čevljarških, bodisi konfekcijskih. Ta vrsta industrije je le izrabila ugoden položaj znanjo in je v času splošne obubožanosti vsled industrializiranega obratovanja lahko postavila na trg cenejše izdelke kot naš obrtnik. In cenejši izdelek v današnji dobi pomeni veliko.

Poleg tega imamo posebno v povojni dobi žalosten pojav, o katerem bi lahko rekli, da si je naš kmečki ali pa tudi obrtniški živelj sam kopal jamo. Industrija je seveda v tem svojem kapitalističnem načelu spekulirala z delavskimi plačami. Dočim smo že pri stari industriji, tako rudarski kot drugi, videli, da je svoj delovni kader rekrutirala najrajši iz kmečkega prebivalstva, se je nova industrija predvsem koncentrirala na deželi. To predvsem tekstilna industrija. Časopisje je ta korak pozdravljalo, češ da prinaša blagoslov, ker bodo tako tudi kmečki ljudje lahko zaslužili kak dinar. Toda z gospodarskega stališča je bila to grda spekulacija po cenejših delovnih silah. Za par dinarjev dnevne plače so z veseljem hoteli podeželski fantje in dekleta v službo. Nihče pa še stvarno ni izračunal, ali je bilo s tem korakom kmetom ali pa obrtnikom kaj zboljšano, oziroma njihovem gospodarstvu v škodo ali korist.

Ker pa tega podeželskega delavca nikdo ni pripravil na ta korak, je postal najboljšo sredstvo za izkoriščanje; ne zgolj on sam, ampak vse ostalo delavstvo, ki je bilo brez kake pomoči ali pa podpore navezano zgolj na svoj zaslužek. Podeželski delavski novinec ni vedel prav nič o potrebi kake delavske strokovne organizacije in vsled svoje dotadanje napačne vzgoje jo je celo odklanjal. S tem je seveda še celo podpiral svojega delodajalca v njegovem izkoriščanju.

Zbližanje med delavstvom, kmetom in malim obrtnikom je nujno potrebno. Kmet kakor obrtnik morata spoznati, da socialno težita navzdol k delavstvu, ne pa navzgor k industriji, ki sistematično izkorišča vse tri stanove. Rešitev vseh teh je v čim ožji povezanosti in skupnosti. Radi tega je nujno, da se začneta kmet in obrtnik pobližje seznanjati z bojem, ki ga bije delavstvo za svoj obstanek. Preko napačnih nazorov, ki so v veliki meri namenoma umetno narejeni od ljudi, ki so pod vplivom modernega kapitalističnega sistema,

bo slej ko prej treba življenje vzeti tako kot je in se udejstvovati takó, kot življenje samo zahteva.

V medsebojni skupni pomoči, katere bo predvsem vesel delavec, ko pa prideta do spoznanja, tudi kmet in obrtnik, se bo pričelo novo življenje, ki bo v korist delovnemu človeku, v škodo pa seveda vsem, ki imajo dobiček od današnje tako zvane gospodarske krize. Vsi trije stanovi, povezani med seboj kot trije bratje, bodo zadali smrtni udarec vsem kapitalističnim spekulantom, s tem pa tudi gospodarski krizi. S. Z.

Zagorski rudarji protestirajo

Nedeljski sestanek skupine rudarjev JSZ v Zagorju, je potekel v našo popolno zadovoljnost. Poročal je tov. Diacci iz Hude jame. Članstvo je z zanimanjem sledilo njegovemu govoru in mu k izvajanjem burno odobravalo. Poročal je o splošnem rudarskem položaju, težkem delovanju obratnih zaupnikov, ki v današnjih časih zahtevajo res celega moža, moža poštenjaka, ki mora doprinesiti mnogo žrtev v dobrobit delavstva. Vendar delavstvo premalo ceni svoje obratne zaupnike, katerim bi moralo biti hrbitišče. Obširno je govoril o ukinitvi § 219 o. z., katerega si je rudarsko delavstvo z težavo priborilo. Nadalje je odiral težek položaj Bratovskih skladnic in v nebo vpijočih krivicah, ki jih v tem pogledu prenaša rudarsko delavstvo, tako aktivno, kakor tudi upokojeno. Posebno je prizadeto ono delavstvo, ki je prejemalo radi nezadostne pokojnine še doklado »Pokrajinskega pok. sklada za Slovenijo«, ki je po novi uredbi za sanacijo pok. zav. Brat. skladnic ukinjen. Delavstvo ogorčeno protestira, da se na tako sramoten način jemlje še ono bore malo socialne zakonodaje, ki jo še danes delavstvo ima. Obrača se tudi na vso ostalo javnost, tako tudi na občine. V dobrih dveh ali treh letih, bo ostalo rudarsko delavstvo brez vsakih pokojnin. Vsi industrijski kraji so že tako obubožani, da si ne morejo več pomagati. Zbrano delavstvo je odločno protestiralo proti ukinitvi § 219 o. z. in proti zavlačevanju sanacije pokoj. blag. Br. skladnic v državi. Zahteva, da se sanacija izvede na način, ki je bil predložen od del. strok. organizacij, Delavske zbornice in Glavne br. sklad. v Ljubljani. Sprejete so bile tozadevne spomenice

in ponovno odposlane na vse odločilne faktorje. Vsa tozadevna vprašanja se bodo obravnavala na prvem zasedanju narodne skupščine in temu naj sledijo še enkrat dejanja.

Zbrano delavstvo je ogorčeno protestiralo, proti raznim govoricam in demagogijam raznih marksističnih voditeljev in tudi ostalih, ki kar tekmujejo med seboj z blatenjem naših funkcionarjev. Če mislijo na ta način koristiti delavstvu, se bridko varajo. Mi krščanski delavci v naši JSZ se živo zavedamo, da to ni delavsko, še manj pa socialistično, da je vse le v škodo naši skupnosti, in da smo še daleč od enotne fronte, če bo šlo še tako dalje. Mi ne dolžimo marks. organizacij radi kasanja § 219 in raznih nedostatkov, zato si tudi ne dopuščamo, da bi nas kdo krivo dolžil.

Razno

Kranj. Na Velikonočni ponedeljek smo pokopali tov. Teran Angelo, delavko iz Nakla. Zaposlena je bila dolgo let v tovarni »Jugobruna«. Bila je vneta in delovna članica JSZ v Kranju, od njene ustanovitve do danes. Vsem tovarišem in tovarišicam jo priporočamo v blag spomin!

Leše. Zapustil nas bo tovariš Anton Justin, ki odhaja k vojakom. Zelo nam ga bode manjkalo pri našem delu. Dragi Tone! Kličemo Ti: Z Bogom in kmalu na svidenje, da bodemo spet skupaj kovali načrte za delo MZ — V. F.

Jarško delavstvo bo branilo svoje pravice

Meseca decembra 1935. je bila v tov. platnih izdelkov v Jaršah sklenjena kolektivna delovna pogodba. Na podlagi te pogodbe se je uredilo delovno in plačilno razmerje, da je bilo delavstvo v splošnem zadovoljno. Kmalu za tem je tovarna odpustila okoli 100 delavcev, oziroma delavk zaradi pomanjkanja dela. Med organizacijo in podjetjem je bil v tem pogledu sklenjen dogovor, da bodo vsi odpušteni pri prvi možnosti zopet sprejeti nazaj v delo in to v prvi vrsti oni, ki so zaslužka najbolj potrebni. Podjetje pa se ni držalo sklenjene pogodbe, niti poznejših dogovorov, ki jih je sklenilo z delavstvom. Akordne postavke se niso določile po določbah pogodbe in so se akordne postavke namesto zvišale, znižale. Vsled tega je med delavstvom vedno bolj rastle nezadovoljstvo, zlasti še, ker se niso upoštevali predlogi delavskih zaupnikov in organizacije, ki so bili v popolnem skladu z pogodbo in dogovori. Organizacija je skupno z delavsko zbornico in obratnimi zaupniki izvedla več intervencij pri vodstvu podjetja, ki pa žal niso rodila pozitivnih uspehov.

V nedeljo, dne 19. aprila se je vršil sestanek delavstva, na katerem je delavstvo odločno pro-

testiralo radi nepravilnega izvajanja pogodbe in dogovorov. Soglasno je bila s strani delavstva predlagana in sprejeta sledeča resolucija.

Ugotavljamo:

1. Nove akordne postavke se niso določile v sporazumu z delavskimi obratnimi zaupniki, kakor to določa člen 1. sklenjene kolektivne pogodbe, kar je smatrati za kršitev pogodbe s strani naslovljene tovarne.

2. Da je vodstvo naslovljene tovarne bistveno kršilo člen 1. točko 3. sklenjene kolektivne pogodbe s tem, da delavstvu v akordu, zlasti v tkalnici ne daje v kolektivni pogodbi določenih in garantiranih minimalnih akordnih mezd.

3. Na podlagi kolektivne pogodbe bi se morali akordni zaslužki v splošnem zvišati, ker je do sklenitve pogodbe znašala temeljna akordna plača za ženske 2,28 din, katera pa se je s kolektivno pogodbo zvišala na 12 in pol odstotkov, to je na 2,57 din. V pogledu na nove akordne postavke je razvidno, da se je velika večina akordnih postavk znižala in je v mnogih slučajih zaslužek manjši, kakor je bil pred sklenitvijo pogodbe.

4. Da se obratno vodstvo ne drži sklenjenega dogovora z dne 13. febr. 1935., ki se glasi: Podjetje se zaveže, da pri ponovnem polnem obratovanju zaposli staro odpuščeno delavstvo, prvenstveno najpotrebnejše. Vodstvo podjetja je medtem sprejelo nekaj delavcev oziroma delavk, ki niso tako nujno potrebni zaslužka, kakor oni, katerih sprejem je vodstvo doslej odklanjalo. Poleg tega je vodstvo sprejelo enega

VINICARJI

„Dobro vam gre“!

Tako se je pred kratkim izjavil neki vinogradnik in še dodal zaničljivo opazko: »Saj vam plačam 6 dinarjev na dan, a vi že za pet dinarjev dobite kilogram mesa!« Ako bi to izrekel preprost kmečki vinogradnik, bi ne bilo tako hudo, toda ta velevinogradnik je izobražen gospod in je zavzemal že važne položaje, zato smatramo to za višek norčevanja iz revnih viničarjev. In kdo je dotični vinogradnik? V odgovor naj navedemo dejstvo, da so v okraju, kjer ima dotični vinogradnik svoje viničarje, vse, še tako slabe službe zasedene, toda on ima vedno nekaj praznih, za take viničarje, kateri ne vedo slučajno kam. Viničarjem plačuje, pozimi 5, poleti pa 6 din dnevno in to brez hrane in pijače. Pa še to bi njegovi ubogi viničarji prenašali, ako bi vsaj redno plačeval, toda pri tedenskem zaslužku recimo tričlanske družine, ki znaša do 100 dinarjev dobijo kvečjemu 30, ali 20 ali pa tudi samo deset dinarjev izplačanega, za ostanek pa morajo čakati mesece, ali pa uveljaviti potem viničarske komisije in sodišča. Zato se ne čudimo, ako so Ljutomerski vinogradniki pod vodstvom takih vinogradnikov — rednih plačnikov — iznesli zahtevo, da glede tedenskega izplačila — kakor to predpisuje Uredba viničarskega reda — se je treba ozirati na sedanje gospodarske težkoče. Dovolimo si vprašati — javno — vse vinogradnike iz ljutomerskih, slovenskih in mariborskih gor, naj nam navedejo samo par primerov, kateri viničar je kdaj tožil svojega gospodarja zaradi tega, ker mu ni tedensko izplačeval zaslužka! Organiziranim viničarjem ni znan niti en tak primer. Zasluzke nam izplačuje 14 dnevno, mesečno, na več mesecev, za celo leto, ali pa tudi za dve leti, tedensko izplačuje le majhen odstotek. Viničarji vse to, ako le ni prehudo in predolgo, mirno potrpijo. Pa kljub temu si sedaj hočejo vinogradniki pridobiti zakonito pravico, da bi izplačevali ta borni zaslužek, viničarjem oziraje se na njihove gospodarske težkoče, katere naj v mnogih slučajih sam vrag razume in ve odkod izvirajo, ker jih je mnogo, ki so vedno v gospodarskih težkočah in krizi, posebno kadar je treba viničarjem izplačati zaslužek.

Viničarji se zavedamo, da obstojajo gospodarske težave saj jih predobro občutimo tudi sami še bolj kot vinogradniki. Saj smo v zadnjih letih prevzeli precej raznih del za »božji lon«, za katere bi bili upravičeni zahtevati plačilo. Znižale so se nam plače do skrajnosti; toliko stotakov in tisočakov našega zaslužka smo že pustili kar tako, ker se nismo hoteli tožariti; koliko smo pustili večkrat pri računih, pri komisijah in tudi sodiščih rade volje samo da dobimo nekaj in to čimprej brez daljših ceremonij. Pustili smo vkljub temu, da trpimo vsakravnostno pomanjkanje. Rajši večkrat tožimo, naše žene in matere z otroki jokajo, stradajo in prezebajo, — kadar morajo svoje otroke sleči do nagega, da jim morejo oprati edino oblečko —. Pa

še ni dovolj! Ali smo mi viničarji krivi, ako so nekateri z nesrečnimi kupcijami, hlepeč po bogastvu, po dražem uživanju zašli v dolgove, iz katerih bi sedaj radi zlezli za izžemanjem in odiranjem preko žuljev viničarskega delavstva.

V ljutomerskem, in še v več primerih v ormožkem okraju imamo precej velevinogradniških posestev z viničarijami, katere bi lahko pravilno imenovali kazenske kolonije. Viničarjem se trgajo pravice kar na debelo, priganjaški sistem je vedno večji, na plačilo pa morajo čakati in moledovati mesece in leta. Največkrat pa je viničar prisiljen tožiti. Veliko dobro in obče koristno delo, bi storila oblast ako bi te gospode »nemaniče« razlastila, jim pustila eno viničarijo s pripadajočim posestvom, druge pa prodala — za vinograde, saj je vedno dovolj interesentov in bi tako rešila viničarje teh mučilnic, kjer se ne da živeti ne umreti.

*

Iz centrale. 17. aprila je umrla članica Kosi Marija iz miklavjevske skupine v starosti 77 let. Ker je bila pokojnica tudi članica Posmrtnskega sklada, se je ostalim izplačalo 800 din posmrtnine, za katero je vestno plačevala prispevke še poleg članarine za organizacijo. Vkljub revščini, v kateri je pokojna živela, posebna zadnja leta, ko si ni mogla več dovolj prislužiti, pa nam vendar lahko služi za vzor rednega člana v plačevanju prispevkov. Vsikdar je, kadar je prešla zaslužek, šla najprej k svojemu zaupniku, da poravna članarino, šele potem je mislila na druge življenjske potreščine. Posnemajmo! Radi izplačila te posmrtnine bomo še ta teden razpisali zbirko za 55. slučaj in obenem tudi za 56. slučaj kot izredno zbiranje za kritje rezervnega fonda Posmrtnskega sklada. — Prosimo vse člane, da nam čimprej mogoče vplačajo predpisane prispevke. — Načelnik.

Maribor. Na velikonočni ponedeljek se je vršil redni občni zbor strokovne skupine viničarjev. Vkljub slabemu vremenu in slabi poti, so prišli viničarji od blizu in daleč. Od št. Ilja, Sv. Jakoba, Sv. Marjete, iz Slovenskih gor od Pesnice, St. Petra in drugod. O nalogah, ki čakajo viničarje pri reševanju viničarskega vprašanja je poročal tov. Rozman Peter. V odbor so bili izvoljeni sami novi tovariši, od katerih je pričakovati, da ne bodo izvoljeni samo zato, da bi v organizaciji iskali samega sebe in svoje koristi. Skupnost in tovarišstvo, vsi za enega eden za vse, to mora biti.

Limbuš. Občni zbor naše skupine v nedeljo, 19. aprila je bil gotovo eden najbolj stvarnih. To radi lepe udeležbe viničarskega delavstva, še bolj pa zaradi obširnega referata tov. Rozmana Petra. Vsi za enega, eden za vse. Kakršno je privatno in družinsko življenje posameznikov te organizacije, predvsem vodečih članov, prav takšen je potem tudi zunanji obraz in delo dotične skupine, oziroma organizacije, katero ti delavci tvorijo in vodijo.

novega delavca, ki doslej še ni bil zaposlen v tovarni in ima eksistenčno možnost doma.

5. Na podlagi zapisnika o sklenjenem sporazumu z dne 3. dec. 1935. bi se morale vsemu delavstvu zvišati plače za 12,5 odstotkov. Delavstvo v konfekciji doslej še ni prejelo tega zvišanja in se mu je plača znižala od 2,70 na 2,57 din na uro, namesto, da bi se na 2,70 din, kar so imeli prej, dodalo še 12,5 odstotkov glasom citiranega sporazuma.

Zahtevamo:

1. Da se sklenjena kolektivna pogodba, kakor vsi ostali dogovori striktno izvajajo.

2. Da se vsemu delavstvu v akordu, ki po novih akordnih postavkah niso dosegli minimalne akordne meze, določene v kolektivni pogodbi, izplača razlika in to za ves čas, odkar se izvaja delo po novih akordnih tarifah.

3. Vsemu delavstvu v akordu, ki je po novih akordnih tarifah doseglo višje zaslužke, kakor so bili prej naj se izplača razlika in to od dne 9. dec. 1935. do dne, ko so pričeli dejansko delati po novih akordnih tarifah.

4. Akordne tarife se morajo določiti tako, da se upošteva razlika o sposobnosti strojev in kvaliteta sirovin.

5. Akordne tarife se morajo določiti v sporazumu z delavskimi obratnimi zaupniki, sicer bo delavstvo primorano v celoti odkloniti vsako akordno delo.

6. Pri slabših strojih se ne sme zaposlovati vedno ene in iste delavce(ke), marveč se morajo od časa do časa izmenjavati.

7. Delavstvu v konfekciji, ki dela na urni mezdi, naj se da ona plača, ki mu na podlagi pogodbe pripada in to 12,5 odstotkov zvišanja na plače, ki so jih imeli pred sklenitvijo pogodbe.

8. V delo naj se prvenstveno sprejemajo najpotrebnejši delavci(ke), kakor je bilo to sklenjeno na razpravi dne 13. febr. 1936. Razlike med bolj ali manj sposobnimi v tem slučaju ne priznavamo, ker za-

pisnik z dne 13. febr. 1936. o tem ničesar ne določa. V delu je mnogo delavk, ki imajo priznano sposobnost, pa kljub temu ne dosežejo niti minimalne akordne plače. Dokler niso vsi delavci oziroma delavke, ki so bili zaradi pomanjkanja dela odpuščeni, v delu, se ne smejo sprejemati novi delavci, ker je to kršitev kolektivne pogodbe same, kakor dogovora z dne 13. februarja 1936. Ze sprejeti delavci se morajo odpustiti.

9. Predsednika organizacije in obratnega zaupnika Skofje Cirila, ki je bil kot izprašan kurjač premeščen iz kurilnice na dvorišče, naj vodstvo podjetja čimprej zaposli, ali na prejšnjem mestu, ali v obratu, ker je bilo tako svojačasno tudi dogovorjeno. V nasprotnem slučaju bo smatralo delavstvo, da je to premeščenje zgolj namerno, da se diskreditirajo in preganjajo organizirani delavci, zlasti funkcionarji organizacije.

10. Ugotovilo se je, da se na razne pritožbe delavstvu zaradi preniklih plač odgovarja s strani predstavljnih v podjetju, da je organizacija tako naredila. S tem se namerno in zavestno hoče diskreditirati organizacijo, na drugi strani pa delati razdor med delavstvom samim, kar ni v interesu niti podjetja samega. Izjavljamo, da bomo proti vsakomur, ki bo na katerikoli način povzročal nemir in razdiral dobre odnose, ki jih delavstvo želi ohraniti s podjetjem, z vso odločnostjo nastopili.

Ker so gorenje ugotovitve in zahteve v popolnem skladu z obstoječo pogodbo, pismenimi in ustnimi dogovori, kakor tudi v interesu reda, miru in pravice v podjetju, jih delavstvo v celoti vzdržuje in pričakuje od p. n. naslova tozadavnega ugodnega odgovora in to najkasneje 30. aprila 1936.

V nasprotnem slučaju bo delavstvo prisiljeno podvzeti nadaljne možnosti in odklanja že v naprej vsako odgovornost za eventualne posledice.

Za to resolucijo stoji celokupno organizirano delavstvo, ki bo znalo svoje upravičene zahteve tudi uveljaviti.

Protizakonitost

Kakor se čuje, so stavbinski podjetniki izdali vsem osebam, ki se bavijo s kakršnimkoli stavbarstvom, poziv, da vsakega delavca, ki ga odpuste brez zakonite odpovedi iz dela, naznanijo zadrugi, ako se je prizadeti zaradi tega pritožil pristojni oblasti (obrotnemu sodišču). S tem hočejo uvesti »črno listo« delavcev, ki iščejo proti nezakonitostim podjetnikov zakonito pravno varstvo. Namen je pa, da noben podjetnik ne bi sprejel takega delavca v delo, ampak bi s tem prestrašil tudi delavce, da v slučaju krivice ne bi iskali zakonitega varstva. Vprašamo: Ali ni tako postopanje protizakonito, ki zasluži strogo kazen? Delavce pa opozarjamo, da se ne dajo strašiti in naj vsakega, ki bi kaj takega storil, naznanijo svoji organizaciji ali pa »Delavski zbornici«.

Kovinarji

Javornik. 1. maja se bo vršila ob 7 zj. sv. maša zadržnica za umrle člane skupine. — Tovariši udeležite se je polnoštevilno.

Javornik. Vse člane JSZ skupine kovinarjev na Javorniku, ki so tudi pevci in bi imeli namen sodelovanja pri našem kongresu 10. maja letos v Ljubljani, prosi odbor, naj se v nedeljo, 26. aprila ob 11 dopoldne po sv. maši zgledajo v dvorani cerkvene hiše na Kor. Beli, kjer se bo vršila tozadavna pevska vaja za pesem (Jan. Ev. Krek) Stanka Premrla: Naša pesem in Povsod Boga, ki bo kot zaključna pesem kongresa. Vsi pevci »Kovinarji« pridite točno. — Odbor.

Hitite s prijavi za kongres. Zadnji čas je. Udeležba naj bo 10. maja od naše strani 100%!

Tekstilno delavstvo

Šmartno pri Kranju. V nedeljo, 25. aprila 1936. ob 10 dopoldne bo v Šmartinskem domu v Šmartnem pri Kranju delavski sestanek za vso šmartnisko farno. Na sestanku bo govoril tov. Žužek iz Ljubljane in tovarišica Bergant Francka iz Duplice. Dolžnost vseh članov je, da se sestanka udeleže in s seboj pripeljejo še druge, ki še niso v naši organizaciji. Tovariši(ce), na delo, ker le po delu se meri moč organizacije.

Predvor. 26. aprila 1936. ob 3 popoldne bo v Ljudskem domu v Predvoru sestanek lesnega delavstva. Na sestanku bo govoril tov. Lombardo Peter iz Ljubljane. Tovariši udeležite se tega sestanka prav vsi, da si na njem pridobimo novih moči, ki so nam nujno potrebne v današnjih časih. Zato v organizacijo, ker le tu je mesto za delovnega človeka. Samo v organizaciji si bo potom trde borbe priboril delovni človek boljše čase.

Rudarji

Krmelj. V nedeljo 19. t. m. smo se krmeljski rudarji zopet zbrali na svojem strokovnem sestanku. Udeležba je bila zelo zadovoljiva. Sestanek je vodil tov. predsednik Gorenc. Poročal je o lokalnih zadevah in kako se je razdelila med najpotrebnejše tovariše podpora, katero je nakazala JSZ. Nato je poročal o poteku in sklepih zadnje skupinske seje tov. Zrinc. Kot zastopnik JSZ se je sestanka udeležil tov. Rozman. Govoril je o razmerah, v katerih se danes rudarji nahajajo. V svojem govoru je povdarjal kolike važnosti je za delavstvo strokovna organizacija. Razmere so do skrajnosti obupne. Ni dovolj, da se je znižala skromna pokojnina staroupokojencem, sedaj smo že na tem, da se ukine § 219 obrtnega zakona. Zgleda, da je to del sanacije bratovskih skladnic, seveda v dobro delodajalcem, kar naj plačajo delavci. Tak način sanacije brat. skladnic delavstvo odločno odklanja.

Delavstvo se bo moralo v strnjnih vrstah boriti za uveljavljenje svojih pravic in spoštovanje delavske socialne zakonodaje. Po njegovem izčrpnem govoru je tov. Borštner pozival delavce k skupnosti in slogi, ker le tedaj, ako bomo živeli med seboj v popolnem zaupanju, bo mogoče uspešno delati za naš dobrobit. Predlagalo se je, da se poviša mesečni prispevek za 0,50 din, kar je bilo soglasno sprejeto. Ta prispevek se bo porabil za skupinske upravne stroške. Po sestanku se je vršila še odborova seja, na kateri je dal zastopnik JSZ tov. odbornikom potrebna navodila za delo v skupini.

Javornik. Poročil se je v nedeljo v Ljubljani naš agilni tovariš Svetina Janez, iz Sl. Javornika z gđ. Nežko Zvanovo iz Zgornjih Laz, obč. Gorje pri Bledu. Iskreno čestitamo.

Drobne vesti

110 milijonov din znašajo izgube pri zavarovalnici »Feniks« v Jugoslaviji. Vlada proučuje načrt, kako bi se obvarovali zavarovanci škode, ki jim preti vsled teh izgub. Objavljeni so bili podatki o »podporah«, ki jih je uprava »Feniksa« širokogrudno podeljevala iz prispevkov zavarovancev. Prejeli so: Heimwehr 42 milijonov šilingov, od tega knez Starhemberg osebno zase 2 milijona; cesarica Zita in Oton poldrugi milijon; sedanji finančni minister Drahsler 100.000; bivši vojni minister Schönburg 45.000; časnikar Klebünge 160 tisoč; gospa Hilda Schuschnigg 25.000, šef železniške direkcije dr. Strazella gratis polico za 300.000; voditelji Heimwehra stalno mesečno »podporo« in 500 do 1000 šilingov. Sličnih podpor so bili baje deležni tudi različni voditelji socialnih demokratov.

65.000 smrtnih žrtev je zahtevalo dosedaj klanje v Vzhodni Afriki — samo na abesinski strani in po abesinskih poročilih. Od teh so jih pomorili strupeni plini 15.000 — večinoma civilnega prebivalstva. Italijanske čete prodirajo od severa nemoteno proti Adis Abebbi. Severna abesinska armada se je umaknila na zapad. Izgleda, da bo skušal cesar tu reorganizirati armado in jo usposobiti za nov odpor.

Pomirjevalni poskus v Ženevi je vsled italijanske trdovratnosti propadel. Društvo narodov je sklenilo, da sankcije zato še ostanejo v veljavi. Anglija pa bo še sama s svoje strani skrbela, da prizadene Italiji čim več gospodarske in finančne škode in jo tako prisili, da ne bo kršila angleških interesov v Severni Abesiniji, kjer trenutno vihra sredi nadvse važnega Tanskega jezera italijanska zastava — na »Mussolinijevem otoku«.

Vprašanje Porenja je po sporazumu med Anglijo in Francijo zaradi težke situacije v abesinskih zadevah in zaradi volitev, ki bodo 26. t. m. v Franciji, odloženo za nekaj tednov. Med tem pa je angleški generalni štab v pisni pogodbi zagotovil francoskemu in belgijskemu svojo polno pomoč, če bi Hitler začel s kakimi neumnostmi na francoski ali belgijski meji.

Kakor pred splošno državljansko vojno se razvijajo dogodki v Spaniji. Pod ministri tribunami pokajo bombe, delavstvo prireja splošne stavke, v raznih koncih nastopajo nenadne krvave demonstracije. Vlada se je udala pritisku in razpustila fašistično-monarhistične oborožene četnike »špansko falango«. Ti sedaj s pomočjo desničarskih strank in monarhističnih oficirjev skušajo vreči republiko. Na drugi strani pa industrijsko delavstvo in podeželski proletarijat zmerom glasneje zahteva temeljite gospodarske in socialne spremembe in se pripravlja, da ono samo vzame državo v roke.

Ruski Mandžuko je postala notranja Mongolija, ki je bila dosedaj sestaven del Kitaja. Pod ruskim varstvom se je proglasila ta ogromna dežela kot neodvisna država. Kitaj je danes kot mrtvec, katerega sta načela dva vrana (Rusija — Japonska), ki pa drug drugemu ne privoščita slastne pojedine, čeprav jo je za oba na pretek.

MLADINSKA ZVEZA

V boju proti materijalizmu in njega izrodku kapitalizmu bo vzdržalo in si priborilo lepše dni samo izobraženo delavstvo. Zato mora biti vsak delavec in nameščenev naročen na knjige naše delavske književne založbe »KREKOVE KNJIŽNICE« in našo »DELAVSKO PRAVICO«!

★

Zagorje. V torek, 14. aprila je priredila MZ poslovilni večer svojim članom, ki so odšli naslednji dan k vojakom. Preko 70 fantov se je zbralo, da še zadnjikrat za daljšo dobo krepko stisnejo roke svojim tovarišem prijateljem, jim žele srečno pot in prisrčni z Bogom. — 11 fantov je odšlo iz naše srede, toliko kot do sedaj še nikoli. Lep poslovilni govor je imel g. kaplan Benedik V., ki jih je bodril, da ostanejo dobri in zavedni sinovi svojih mater, da naj ne pozabijo Boga in slovenskega jezika. Iz krepkih grl pa je zaorila prelepa pesem: »Slovenec sem«, »Pobratimija« in »Iz stolpa sem«. Poslovilni večer je potekel v najlepšem razpoloženju in bratovski ljubezni. — Vam, dragi naši fantje — prijatelji — bratje pa prisrčen pozdrav vsem od Skofje Loke do Ljubljane, Slav. Broda in Sinja, pa še Belgrada, Niša, Negotina do Zajčara. Daleč ste od nas, pa naše misli in pozdrav so pri vas in z vami!

Volitve v Franciji

V nedeljo, 26. aprila se bo v Franciji izvršil prvi del državnozbornskih volitev. Volivna borba je zaradi napetih zunanje-političnih dogodkov šele zadnje tedne udarila med volilce z vso oostrostjo. Rok za prijavljanje kandidatov je potekel v soboto. Za 620 poslanskih mest se bo borilo 4807 kandidatov. Vseh seveda ni mogoče smatrati resno. Glavna borba se bo vršila med »Ljudsko fronto«, v kateri so se združili radikali, komunisti in socialisti, ter med desnico in centrom. Centrum bodo podpirale razne fašistične skupine, najbolj znana med njimi so »Ognjeni križi«. »Ljudska fronta« nastopa združena na minimalnem programu in vse tri stranke združene v tej zvezi se bodo podpirale vzajemno pri drugih ožjih volitvah naslednje nedelje. Desnica vodi borbo, da bi čim več radikalskih poslancev

pridobila zase in jih odtrgala od »Ljudske fronte«. Pri tem računajo na Herriota bivšega voditelja radikalov, o katerem je znano, da je hud nasprotnik »Ljudske fronte«.

Glavna volilna borba se vodi o notranje-političnih problemih. Zunanje-politični pogledi strank zaradi Hitlerjeve vojaške zasedbe Porenja, ne kažejo doslej posebno velikih razlik. Fašistične skupine pri teh volitvah niso postavile lastnih kandidatov, temveč so odredile svojim članom, da podpirajo »nacionalne« kandidate.

Politični napovedovalci nobeni izmed treh glavnih skupin ne pripisujejo odločilne zmage, čeprav je možno, da se politična slika posameznih strank močno izpremeni. Pri zadnjih volitvah levičarski blok ni nastopal skupno in je zaradi tega pri drugem glasovanju mnogo glasov padlo v izgubo. Mnogo so se od l. 1932 izpremenile razmere tudi med kmetjskimi volilci, kjer je fašistično krilo pod vodstvom Borgeresa močno izgubilo.

Razcepljenost strank je v Franciji zelo velika. V zadnji skupščini so bili poslanci sledeče razdeljeni.

KONGRES

KRŠČANSKO SOCIALISTIČNE DEL. MLADINE

V nedeljo 10. maja 1936 bo priredila Mladinska zveza JSZ v Ljubljani:

I. kongres krščansko socialistične delavske mladine

Sporod:

Ob 9 skupna sv. maša v frančiškanski cerkvi v Ljubljani.

Ob pol 11 zborovanje delavske mladine v dvorani Delavske zbornice.

Ob 15 predstava socialne drame »Boštjan iz predmestja« v dvorani Delavske zbornice.

Prihodnji številki »Delavske Pravice« bo že priložena kongresna brošura. Zato prosimo vse krajevne odbore skupin JSZ in MZ, da nam takoj sporoče, koliko izvodov brošure naročajo še poleg rednih izvodov, ki bodo priloženi »Delavski Pravici«. Na naročila, ki bi došla prekasno, se ne bomo mogli ozirati. Zato pohitite z naročili.

Za kongresno brošuro je treba brezpogojno od vseh članov, tako JSZ, kakor MZ izterjati znesek din 2. Ako kdo nima, naj plača v dveh obrokih. Plačati jo mora vsak brez izjeme. Edino oni, ki so brezposelni, te priloge ne plačajo in se jim bo dala brezplačno.

Zadnji teden pred kongresom naj tako skupine JSZ, kakor MZ skličejo sestanek članstva oziroma vseh onih, ki so se prijaviли za kongres. Na tem sestanku naj se jim da točna navodila, in ako niste že preje določili rediteljev, jih določite na tem sestanku.

Vsem, ki so pravočasno naročili vstopnice za popoldansko prireditev in kosilo bomo poslali vstopnice za prireditev, kakor listke za kosilo, kar na skupino. Prosimo, da to med prijavitelne člane takoj razdelite in takoj pobere denar, da boste mogli potem na kongresu vse to obračunati.

Kongresna pisarna bo poslovala na dan kongresa od 7. ure dopoldne cel dan in sicer bo ena v vestibulu pred dvorano v Delavski zbornici, druga v prostorih JSZ, in tretja v prostorih Mladinske zveze. Tu bodo dobili reditelji vsa potrebna navodila in pojasnila.

Inerate bomo porazdelili tako, da jih bo nekaj v tej številki, kateri bo priložena brošura, nekaj pa v oni številki, ki bo izšla pred kongresom. Skupine prosimo, naj samo pridno nabirajo inerate in nam jih pošljejo. Zadnji čas za inerate je do 5. maja 1936. Do tedaj mora biti vse v Ljubljani, da bo mogla »Delavska Pravica« pravočasno iziti.

Desnica:

Neodvisni	10
Republikanci	14
Gospodarska Zveza	5
Rep. Federacija (Marin)	41
Rep. Centrum	31

101

Centrum:

Lev. republikanci	29
Ljudski demokr. (kat.)	12
Rep. center (Alzacija)	6
Neodvisna levica	23
Radikalna levica	43
Samostojni lev.	16

129

Levica:

Rad. socialisti	151
Rep. socialisti	8
Franc. socialisti (neosoc.)	3
Soc. in rep. Unija	39
Ortod. socialisti	93
Delavska Unija (kom. dis.)	10
Komunisti	10

314

Poleg teh je bilo še 42 poslancev, ki niso pripadali nobeni stranki, večinoma pa glasovali z desnico, 25 mest pa je bilo ob razpustu izpraznjenih.

Zanimanje za izid novih volitev je povsod zelo veliko, saj so zaenkrat tudi vsa pereča zunanje-politična vprašanja odložena, dokler niso volitve v Franciji končane.

Mariborska ekspozitura

Tečaj za organizatorje in zaupnike JSZ se bo vršil v nedeljo, dne 26. aprila v Delavski zbornici I. nadstropje. Začetek bo točno ob 9. Predavanja bodo zelo poučna ter prilagojena sedanjim prilikam delavstva, osobito v Mariboru in tu na Štajerskem sploh. Tolike nezavednosti in nesmisla za pravi delavski strokovni pokret je kriva nevednost in nepoznanje od strani delavstva samega.

Naš štajerski delavec je bil tekom zadnjega časa zgolj igračka raznim strankarskim demagogom, ki nikakor ni mogel sam od sebe spoznati, da ga vsi ti hočejo samo izrabiti ter sebi in svojim, potem delavstva, pomoči do korita in veljave. Tako zaslepljeno in spretno zapeljano delavstvo, pod raznimi frazami o »narodnosti« in »kolektivnem izenačenju« se je to delavstvo poganjalo v boj za stvari, ki so bile naravnost protivne delavskim potrebam in pravicam in bile samo voda na mlin kapitalizma, da je potem delavstvo bilo še bolj udarjeno in prikrajšano. To predvsem zadnji čas na svojih zaslužkih. Namen kapitalizma je vedno enak: uničevati skupnost in udarno moč delavstva za svojo čast in pravice. Jugoslovanska strokovna zveza pa hoče pokazati delavstvu drugo in pravo pot. Da more svoj smoter v tem doseči, je potrebno, da ima povod med delavstvom svoje organizatorje, ki morajo za to svojo vlogo biti tudi zadostno izobraženi in sposobni.

Tečaj bo velike važnosti. Predavatelji so iz Ljubljane, Celja in iz Maribora. Tovariši! Pokažimo tu vso svojo voljo, da si hočemo z lastnimi močmi ustvarjati boljšo bodočnost. To v skupnosti in or-

ganizaciji JSZ, vsak po svojih močeh in talentih. Na svidenje na tečaju!

Sestanek članov mariborske skupine JSZ, ki se je vršil zadnje nedelje, je pokazal, da je naš pokret v podvižu. Nepričakovano velika udeležba, potem soglasnost z delom JSZ potrjuje, da postajamo v Mariboru krščanski socialisti vedno močnejši. Na zborovanju, kateremu je predsedoval tovariš Reberšek so bili navzoči delavci iz vseh strok: šoferji, električarji, predilci, tkalci in drugi. Poseben referat o delu JSZ za mariborsko delavstvo in o pomenu strokovne organizacije sploh je podal tov. Rozman Peter. V slučajnostih se je razvila živahna debata tekstilcev k osnutku okvirne kolektivne pogodbe za tekstilno delavstvo. Predlog se je temeljito proučil ter so se izdelali potrebni predlogi. Ta skupni sestanek vseh strok delavstva, organiziranega v JSZ v Mariboru je pokazal potrebo, da se bo moralo večkrat sklicati zborovanje in za take prilike pripraviti posebna poročila.

Papirničarji

Vevče. V marksističnem listu »Ljudski glas« od 1. aprila se je nekdo s podpisom »papirničar« razhudil nad vodstvom naše organizacije v Vevčah. Ne verjamemo, da je tako pisanje o 2000 letni krščanski kulturi, o prefriganosti naših tovarišev v vodstvu in sploh tako sovražna ton pisanja v prid celokupnemu delavstvu.

Res je, da sta se med delavci navedena spora izvršila. Toda v prvem primeru je spor obstojal že dalje časa, medtem ko je drugi prišel nenadno. Dopisnik je najbrže pozabil, da je v prvem primeru napadel njihov pristaša, ali pa je to namenoma zamolčal. Vse se je izvršilo brez vednosti vodstva JSZ v Vevčah. Brez dvoma je, da tako obračunavanje obsojamo, naj pride od koderkoli. Toda zavedamo se, da obstojajo poleg pisanih zakonov tudi naravni, ki gredo včasih preko 2000 in tudi 80letne marksistične kulture. Da so naši funkcionarji koga drugega določili pri vodstvu podjetja ali kje drugje, je laž. Naš zaupnik je na nekem razgovoru s podjetjem, kjer so bili navzoči trije sodruzi, izjavil, da tako početje obsojamo. Mi sami pa ne bomo zahtevali, da podjetje prizadete odpusti ali kaznuje, kar dopisnik odkrito želi in s tem pokaže lepo solidarnost z delavstvom in tudi s svojim prizadetim pristašem. Dragi sodruzi, s takim pisanjem ne boste napeljavali vode na svoj mlin, čeravno je to namen članka v »Ljudskem glasu«. — Odbor strok. skup. JSZ v Vevčah.

Lesno delavstvo

Jezersko. Obveščamo vse člane, da se bo vršil v nedeljo, dne 26. aprila 1936, ob 3 popoldne v prostorih Prosvetnega doma na Jezerskem redni letni občni zbor »Strokovne skupine lesnega delavstva na Jezerskem. Na občni zbor bo prišel tudi zastopnik iz Ljubljane. Dolžnost vseh članov je, da se občnega zbora polnoštevilno udeleže. —

Jože Gostinčar:

Liga za pravico do dela

Države, katere dajejo proizvajalcem nagrade za znižanje proizvodov, napravljajo trojno škodo: zastoj trošijo narodni denar, odvzemajo narodu potrebne in koristne stvari in ustvarjajo brezposelnost. Poleg vseh teh žrtev je pa gospodarstvo končno še na slabšem. Pridelek oz. izdelek se sicer zniža, ta pa proizvajalec ne more pomagati, ker nova brezposelnost še v večji meri zmanjšuje uporabo.

Na podoben način pojasnjujejo tudi škodljivost ostalih sredstev in ukrepov: deflacija (preplavljenje s papirnim denarjem, zaradi česar izgubi na vrednosti), uničevanje že izgotovljenega blaga in živčnih pridelkov, carinska varstva itd.

Kako torej rešiti svet krize? Zelo preprosto, pravijo pristaši lige: z isto količino dela more svet storiti desetkrat toliko kot pred desetimi leti. Da bi se povrnilo ravnotežje, je potrebno, da vsak človek desetkrat manj dela ali pa desetkrat več porabi. Tretjega izhoda ni. Davno preprihane oblike brbljavih politikarjev in izhlapljenih ekonomskih (gospodarstvenih) prepričevanj ne pomagajo. Sedaj se iščejo inženirji in drugi strokovnjaki. Njim je treba dati nalogo, da izračunajo, kolike so potrebe francoskega naroda. Potem jih je nagnati, da do-

„Slovencu“ v pojasnilo

Kadarkoli beremo v nedeljski »Slovenčev« priloži »Naš delavec« kaj o našem krščanskem socialističnem pokretu, o Jugoslovanski strokovni zvezi ali o njeni kulturni organizaciji, Mladinski zvezi, nikdar ne pričakujemo kaj dobrega. Vedno se nas kako okoli vogla ošvrkne. Vsaka stvar, pa najsi je še tako jasna in čista, se more izrabiti po svoje. Kdor je mojster, že najde dlako v jajcu.

To pot se nas je spomnil »Naš delavec« v zvezi s kongresom, ki ga pripravlja Mladinska zveza. Zbodlo jih je, da nazivljamo kongres I. kršč. soc. kongres. Dopisnikar pravi:

»Kongres kršč. soc. Za dan 10. maja je sklican od lani ustanovljene Mladinske zveze JSZ v Ljubljani I. kongres krščansko-socialistične mladine. Kdo bo govoril na zborovanju, v razglasu kongresa ni povedano.

Zanimivo je, da se je že vršil enkrat I. kongres krščansko socialistične delavske mladine in sicer v dneh 12. in 13. junija 1926 v Celju. I. kongres je sklicala takrat obstoječa Krekova mladina pod vodstvom Fr. Kordina. Na celjskem kongresu so bili glavni govorniki: Kremžar France, Terseglav France, dr. Puntar Josip in dr. Gosar Andrej. Celjski kongres se je vršil v znamenju »boja s kapita-

lističnim mamonom in z brezverskim socializmom«. Ne vemo, zakaj se še enkrat sklicuje I. kongres kršč. soc. del. mladine. Ali je pri tem pomota ali pa so govorniki in gesla s celjskega kongresa neprijetna sklicateljem ponovnega prvega kongresa?»

Kakor dopisnikar sam ugotavlja je celjski kongres priredila Krekova mladina, in je bil to njen prvi kongres. Krekova mladina pa je bila pred leti oblastno razpuščena. Pred dobrim letom se je pa ustanovila v okrilju JSZ nova kulturna organizacija: Mladinska zveza, ki ima sedaj kongres, ki je njen prvi kongres.

Kar pa se tiče načel se lahko gospodje okrog »Našega delavca« sami prepričajo, če količkaj pazljivo prebirajo »Delavsko Pravico« in njeno mladinsko prilogo »Polet«, da se naše delo še vedno vrši in se bo vedno vršilo v znamenju »boja s kapitalističnim mamonom in z brezverskim socializmom«. In to ne samo z besedo temveč tudi v dejanju. Naš kongres sam bo dal temu najmočnejši povdarek. Povdarjati na kongresu ta načela, nam ne bo čisto nič neprijetno. Neprijetno pa bi bilo gotovim gošpodom, ki so sodelovali na celjskem kongresu, da bi sodelovali tudi na našem, pa čeprav bi ga imenovali II. kongres kršč. soc. mladine.

Vabilo

na redni občni zbor Delavske posojilnice, r. z. z. o. z. v Celju, ki bo v ponedeljek, 4. maja 1936, ob 7 zvečer v uradnih prostorih v Delavski zbornici, Razlagova ulica št. 5, s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. — 2. Odobritev računskega zaključka za l. 1935. — 3. Poročilo in sanacijski predlog likvidatorjev. — 4. Slučajnosti. — Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, se bo vršil pol ure kasneje na istem mestu in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov. — Odbor.

Vabilo

na VI. redni občni zbor Delavske posojilnice v Laškem, ki bo dne 26. aprila ob 5 popoldne pri Grešak Blažu v Rečici s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. — 2. Odobrenje računskega zaključka za l. 1935. — 3. Volitev načelstva in nadzorstva. — 4. Slučajnosti. — Člani, udeležite se občnega zbora. — Odbor.

Opeharsko delavstvo

Vič-Brdo. Par sto naših delavcev in delavk je zaposlenih pri opekarnah na Viču in Brdu, od katerih nas je največ iz občine Dobrova. Kakšne so delovne in plačilne razmere v teh obratih vemo povedati le mi sami, ki smo tukaj zaposleni. Da so pogoji za delavstvo že par let skrajno nepovoljni,

in se še slabšajo, je že splošno znano. Krivi temu smo precej tudi sami, ker se za svoje interese doslej nismo prav nič potrudili, zlasti, ker ni bilo med nami potrebne skupnosti, to je organizacije. Posameznik ne pomeni prav ničesar. Zakoni, ki štijo tudi nas, se le delno izvajajo, ker ni nikogar, ki bi zahteval, da se zakoni, ki štijo delavca, tudi, dejansko v polnem obsegu izvajajo. V letošnji sezoni je opažati precej več smisla za skupnost. K organizaciji je doslej pristopilo nad 100 delavcev in delavk, in je pričakovati, da se bodo pridružili še vsi drugi, ki delajo z nami enako usodo.

Da se delavstvu pojasni namen in pomen delavske strokovne organizacije, sklicujemo za nedeljo, dne 26. aprila 1936, ob 3. uri popoldne sestanek vsega opekarskega delavstva v prostorih g. Pavlovčiča F., Kozarje 105. Vabimo vse delavce in delavke, da se tega sestanka sigurno in polnoštevilno udeleže. Ustvariti hočemo enotno močno strokovno organizacijo, ker je samo ta pot, ki pelje k zbolšanju našega mizernega položaja. Vsi za enega, in eden za vse naj bo naša bodoča parola v borbi za človeka vredno življenje.

Tovarniško delavstvo

Tržič. Tržiško delavstvo bo praznovalo praznik dela 1. maj na ta način, da se bo skupno udeležilo sv. maše ob 9 dopoldne pri sv. Jožefu. — Sv. maša bo z delavskim cerkvenim govorom. Vse tovariše in tovarišice vabimo, da se svete maše udeleže.

ženejo možnost in sposobnost vseh gospodarskih podjetij v Franciji. Kadar bi se točno dognala sposobnost, tedaj bi se vsa podjetja pustila, da začno z delom. Toda ne tako, kakor zahteva trenutna korist ene ali druge osebe, temveč kakor je to neobhodno potrebno, da bi se na najboljši način zadovoljile potrebe celokupnega ljudstva kot celote. Dobljeni izdelki se ne bodo delili kakor sedaj, ker človeško delo vsak dan izgublja na vrednosti (bodo morali vsi delati po zvrstitvi). Razdelitev se bo vršila po potrebi in možnosti proizvodnje.

Da se to doseže, ni potrebno nikomur odvzeti njegovo sedanjo imovino, tudi niso potrebne razlastitve gospodarskih podjetij brez odškodnine, kakor predlagajo zastareli socialistični programi.

Odkar se je v Ameriki pričela kriza, bi delavci, ki ne delajo, in stroji, ki se kvarijo, ker ne delajo, mogli pridobiti 350 milijard dolarjev. Celokupna vrednost Amerike (tu se misli najbrž na Zedinjene države), zemlja, stavbe in vse drugo iznosi pa 300 milijard dolarjev. V Franciji sorazmerno isto. V nekaj letih bi se lastnikom podjetij mogla bogato izplačati vsa podjetja, ki bi se od njih vzela za delo celokupnosti. Izvedba načrta bi zahtevala veliko manj sitnosti, kakor sedaj za zdravlila proti krizi.

V letu 1929 je bilo v Ameriki izvršenega 19% ali za 15 milijard manj dela, kakor pa bi bilo mogoče, ako bi vse delalo s polno paro. Teh 15 mi-

lijard bi omogočilo, da bi se vsem Amerikancem, katerih dohodek je manjši kakor 2000 dolarjev, dodalo, kolikor bi bilo potrebno do te vsote, ne da bi se bogatim odvzel najmanjši del dohodkov, katerega bi imeli v najbolj cvetoči dobi. Najsiromajšnejši Amerikane bi imel torej po današnjem denarnem tečaju nad 7000 Din mesečno. Na opombo, da bi današnji lastniki gospodarskih podjetij ne hoteli pristati na njih načrt, člani »Lige« odgovarjajo: Ako nočejo danes, bodo pa jutri. V osemnajstih mesecih krize so dohodki vseh Francozov (plače, dne, obresti, dividende in trgovski dobički) padli od 250 milijard na 150 milijard. To padanje se nadaljuje z isto brzino. V dveh letih bo od krize prizadetih 99% Francozov vseh stanov. Tedaj se jim bodo menda odprle oči. Dokler se pa to ne zgodi, pripravljajo strokovnjaške skupine »Dinamo« načrt za »veliko zameno«, v kateri bo ljudi zamenjal stroj.

To je posneto po članku v »Politiki«, ki ga je napisal poročevalec lista v Parizu — Petrovič. Tiče se seveda Francije. Zanimivo je, ker se napoveduje, da pride čas, ko bo stroj zamenjal pri delu človeka, kar se bo enkrat, četudi ne v celoti, gotovo zgodilo. S tega stališča je ta napor zanimiv. Dandanes je ravno za delavstvo, pa tudi za druge sloje, posebno za kmete, potrebno razmišljati o prihodnjem gospodarstvu, ki se človeštvu obeta o stroji.

(Konec.)